REZOLUȚIA (UE) 2023/1911 A PARLAMENTULUI EUROPEAN

din 10 mai 2023

conținând observațiile care fac parte integrantă din decizia privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului Agenției Uniunii Europene pentru Căile Ferate (ERA) aferent exercițiului financiar 2021

PARLAMENTUL EUROPEAN,

— având în vedere decizia sa privind descărcarea de gestiune pentru execuția bugetului Agenției Uniunii Europene pentru Căile Ferate aferent exercițiului financiar 2021,

— având în vedere articolul 100 și anexa V la Regulamentul său de procedură,

— având în vedere avizul Comisiei pentru transport și turism,

— având în vedere raportul Comisiei pentru control bugetar (A9-0100/2023),

A. întrucât, potrivit situației veniturilor și cheltuielilor sale ([1]), bugetul definitiv al Agenției Uniunii Europene pentru Căile Ferate (denumită în continuare „agenția") aferent exercițiului financiar 2021 a fost de 31 827 678 EUR, ceea ce reprezintă o majorare cu 3,45 % față de 2020; întrucât bugetul agenției provine în principal de la bugetul Uniunii;

B. întrucât, în raportul său privind conturile anuale ale agenției pentru exercițiul financiar 2021 (denumit în continuare „raportul Curții"), Curtea de Conturi („Curtea") a declarat că a obținut asigurări rezonabile cu privire la fiabilitatea conturilor anuale ale agenției și cu privire la legalitatea și regularitatea operațiunilor subiacente,

Gestiunea bugetară și financiară

1. constată cu satisfacție că eforturile de monitorizare a bugetului din cursul exercițiului financiar 2021 au dus la o rată de execuție bugetară a creditelor din exercițiul curent de 99,82 %, ceea ce reprezintă o ușoară scădere de 0,16 % față de exercițiul 2020; constată, în plus, că rata de execuție a creditelor de plată din exercițiul curent a fost de 93,54 %, ceea ce reprezintă o creștere de 4,25 % în comparație cu 2020;

2. constată că rezultatul bugetar în 2021 a fost de 69 638 EUR, în scădere față de 114 225 EUR în 2020;

3. ia act de provocările cu care s-a confruntat agenția în execuția bugetară în 2021, inclusiv în ceea ce privește eforturile depuse pentru a absorbi cât mai rapid și mai eficient bugetul pentru securitatea informatică, în valoare de aproximativ 1,3 milioane EUR, alocat de Comisie în mai 2021 pentru consolidarea capabilităților agenției în materie de securitate informatică; felicită agenția pentru execuția a aproximativ 81 % din acest buget, în pofida intervalului de timp limitat;

4. ia act de rapoartele agenției cu privire la presiunea continuă asupra bugetului său din ultimii ani, din cauza personalului insuficient pentru a acoperi sarcinile noi și extinse generate de cel de al 4-lea pachet feroviar; observă cu îngrijorare răspunsul agenției potrivit căruia, în fiecare an, aceasta a trebuit să reducă din ce în ce mai mult bugetul său operațional pentru a plăti salariile personalului său; felicită agenția pentru măsurile luate pentru a atenua efectele unor astfel de insuficiențe, de exemplu prin creșterea tarifului orar aplicat de agenție pentru activitățile legate de sarcinile autorității;

5. reamintește că agenția are cel mai mic buget dintre agențiile de transport, în pofida performanței de mediu remarcabile și a altor avantaje ale transportului feroviar, pe care Comisia l-a stabilit ca fiind una dintre prioritățile sale prin Planul de acțiune pentru stimularea transportului feroviar transfrontalier de călători pe distanțe lungi; își reiterează sprijinul pentru majorarea bugetului agenției pentru a-i asigura mijloacele necesare pentru a putea acționa ca o autoritate eficientă și pentru a-și îndeplini sarcinile, în special în ceea ce privește creșterea competitivității, îmbunătățirea siguranței și interoperabilitatea transfrontalieră;

([1]) JO C 162, 13.4.2022, p. 5.

Performanța

6. observă că agenția a raportat o realizare de 76,41 % a programului său anual pe 2021 (față de 59,35 % în 2020); salută faptul că majoritatea indicatorilor-cheie de performanță stabiliți în documentul unic de programare (DUP) 2021-2023 au fost realizați; observă, cu toate acestea, că unii indicatori-cheie de performanță importanți nu au fost încă realizați, cum ar fi cei legați de auditul privind egalitatea de gen, de închiderea constatărilor de audit anterioare anului 2021 (12 dintre cele 14 acțiuni deschise la începutul anului 2021 fiind amânate pentru 2022) și de prezența femeilor în sectorul transporturilor;

7. remarcă unele dintre principalele realizări ale agenției în 2021, cum ar fi emiterea rapidă a unui număr din ce în ce mai mare de autorizații pentru vehicule (1260), de certificate unice de siguranță (41) și de aprobări ERTMS terestre (2), finalizarea unui sondaj ambițios privind climatul de siguranță care a vizat dezvoltarea unei culturi pozitive a siguranței în sectorul feroviar (cu 100 de organizații participante și, în total, 46 500 de răspunsuri), introducerea registrului european al vehiculelor într-un mediu de producție și progresele înregistrate în revizuirea pachetului STI până în 2022; salută transpunerea integrală a pilonului tehnic al celui de al 4-lea pachet feroviar în toate statele membre ale Uniunii și reamintește importanța finalizării de urgență a ERTMS până în 2030;

8. constată, în ceea ce privește acțiunile întreprinse în urma observațiilor din descărcarea de gestiune de anul trecut, că agenția a trecut, pentru DUP, de la un sistem anual și axat pe realizări la unul multianual, axat pe rezultate, care se bazează pe aplicarea logicii de intervenție pe tot parcursul ciclului „planificare-executare-verificare-acțiune" al agenției, a indicatorilor-cheie de performanță pentru monitorizarea rezultatelor și impactului (valoarea adăugată a sistemului feroviar), precum și a unui tablou DUP, comunicat periodic Consiliului de administrație al agenției pentru o guvernanță a agenției bazată pe date concrete;

9. reamintește că, în urma transpunerii integrale a pilonului tehnic al celui de al 4-lea pachet feroviar la sfârșitul anului 2020, agenției i s-a încredințat o serie de sarcini noi care au implicat o creștere considerabilă a volumului de muncă; remarcă faptul că agenția a elaborat un plan de consolidare în colaborare cu Comisia și a efectuat un exercițiu ad-hoc de stabilire a priorităților pentru a face față mai bine noului volum de muncă;

10. felicită agenția pentru efortul continuu de a-și îmbunătăți eficiența și execuția bugetară prin intermediul planului său de consolidare elaborat în 2021; observă că planul de consolidare se bazează pe o serie de piloni, cum ar fi îmbunătățirea în continuare a colectării datelor și a transparenței printr-o monitorizare consolidată și o cultură a performanței întemeiată pe date; invită agenția să își dezvolte în continuare sinergiile (de exemplu, în ceea ce privește resursele umane, gestionarea clădirilor, serviciile informatice și securitatea), cooperarea și schimbul de bune practici cu alte agenții ale Uniunii în vederea îmbunătățirii eficienței;

11. salută faptul că agenția a continuat să își îndeplinească cu succes sarcinile în domeniul interoperabilității, siguranței și armonizării feroviare în Uniune; salută angajamentul continuu al agenției față de obiectivul creării unui spațiu feroviar unic european și față de îmbunătățirea conectivității transportului feroviar; evidențiază rolul important pe care îl au căile ferate în a asigura sustenabilitatea transportului de călători și de marfă în întreaga Uniune în deceniile care urmează și subliniază așadar importanța muncii agenției în acest sens;

12. reamintește că 2021 a fost, de asemenea, Anul european al căilor ferate și că a evidențiat calea ferată drept unul dintre cele mai sustenabile, inovatoare și mai sigure moduri de transport disponibile; observă că, în cadrul Anului european al căilor ferate, un tren special al Uniunii a circulat pe tot continentul făcând opriri în peste 100 de orașe din 26 de țări și că această inițiativă a arătat potențialul feroviar și realizările sale în dezvoltarea căilor ferate interoperabile din întreaga Europă, precum și importanța eliminării oricăror bariere transfrontaliere rămase;

13. consideră binevenită contribuția strategică a agenției în cadrul normelor de drept intern; salută activitatea amplă de evaluare a normelor naționale pentru autorizarea vehiculelor desfășurată de agenție în 2021 și așteaptă cu nerăbdare finalizarea evaluării pentru celelalte state membre în 2022, precum și rezultatele privind reducerea numărului normelor în următorii ani;

14. îndeamnă ca definitivarea rețelei feroviare centrale TEN-T să devină o prioritate-cheie; solicită un nou sprijin al Băncii Europene de Investiții pentru investițiile în transportul feroviar și măsuri de pregătire a terenului pentru renașterea transportului feroviar;

15. sugerează agenției să ia în considerare măsuri de îmbunătățire a calității serviciilor de transport feroviar;

Politica de personal

16. observă că la 31 decembrie 2021 organigrama era completată în proporție de 98 %, fiind ocupate 148 dintre cele 151 de posturi de agenți temporari autorizate de bugetul Uniunii (față de 148 de posturi autorizate în 2020); constată că, în 2021, în cadrul agenției au lucrat, de asemenea, 34 de agenți contractuali (numărul de posturi autorizate fiind de 36) și 2 experți naționali detașați (numărul de posturi autorizate fiind de 4);

17. ia act de lipsa echilibrului de gen în rândul personalului din conducerea superioară a agenției, 7 membri din 9 (77,78 %) fiind bărbați; ia act de distribuția genurilor în cadrul Consiliului de administrație al agenției, 28 de membri din 49 (57,14 %) fiind bărbați; ia act, de asemenea, de distribuția genurilor în cadrul întregului personal al agenției, 125 de posturi din 192 (65 %) fiind ocupate de bărbați; ia notă de activitatea continuă a agenției pentru eliminarea disparității de gen, cu proiecte specifice, cum ar fi „Femeile și transporturile”, pentru a îmbunătăți ocuparea forței de muncă în rândul femeilor și egalitatea de șanse în sectorul transporturilor; remarcă eforturile depuse de agenție pentru a consolida telemunca și echilibrul geografic în ceea ce privește recrutarea; reamintește că deficiențele procedurale din procedurile de recrutare subminează principiile transparenței și egalității de tratament; solicită agenției să își îmbunătățească procedura internă de recrutare pentru a face mai clare procesele de evaluare și anunțurile de posturi vacante; reamintește că este important să se dezvolte o politică de resurse umane pe termen lung privind echilibrul dintre viața profesională și cea privată, îndrumarea și dezvoltarea carierei pe tot parcursul vieții, precum și recrutarea și integrarea persoanelor cu dizabilități;

18. ia act de noua strategie a agenției în materie de resurse umane (2023-2027), care vizează stimularea angajamentului pe termen lung și reducerea ratei de rotație a personalului; subliniază că toate acțiunile prioritare identificate pentru a asigura echilibrul de gen și egalitatea de șanse vor fi realizate în sinergie cu această strategie și invită agenția să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune cum se desfășoară aplicarea strategiei; observă că, în 2021, agenția a început tranziția către instrumentul SYSPER pentru gestionarea resurselor sale umane, planificat să intre în funcțiune la începutul anului 2022;

19. constată că Comisia a prevăzut o majorare a organigramei agenției începând cu 2023, care nu a fost însoțită de o creștere corespunzătoare a alocării fondurilor; reamintește că agenția depune deja eforturi substanțiale pentru a atinge nivelul de ambiție necesar pentru a realiza în mod eficace obiectivele de politică ale Comisiei în contextul actualelor constrângeri bugetare; evidențiază că mai mulți angajați au raportat un număr semnificativ de ore suplimentare în 2021; observă că acest lucru subliniază o neconcordanță între alocarea resurselor și nevoile de pe teren; reliefează că menținerea unui echilibru adecvat între viața profesională și cea privată a personalului este necesară pentru a îndeplini sarcinile agenției în mod satisfăcător;

20. ia act de problemele cu care se confruntă membrii personalului agenției care doresc să beneficieze de asistență medicală în Franța, deoarece autoritatea națională franceză nu acceptă să fie afiliați la sistemul național de sănătate;

21. observă că, între 2020 și jumătatea anului 2022, în cadrul agenției au fost raportate patru cazuri de hărțuire, iar trei dintre membrii personalului său au fost înscriși în registru; constată, cu toate acestea, că nu au fost efectuate anchete și nu au fost introduse acțiuni în instanță; încurajează agenția să își dezvolte în continuare politicile și metodele pentru a preveni astfel de cazuri într-un mod mai eficient în viitor;

Achizițiile publice

22. observă că planul inițial de achiziții publice a fost actualizat pe tot parcursul anului prin adăugarea sumei de 350 000 EUR pentru o nouă procedură de ofertare și a sumei de 228 000 EUR pentru un contract-cadru modificat; ia act de faptul că agenția a desfășurat patru proceduri de ofertare deschise, patru proceduri de negociere și două reluări a procedurii concurențiale în 2021;

23. reamintește că agenția este mandatată să țină seama de nevoile întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri); ia act de observația Curții din 2020 potrivit căreia agenția ar trebui să introducă controale eficace pentru a verifica statutul de IMM al solicitanților; salută măsurile în curs ale agenției de punere în aplicare a recomandării Curții, cum ar fi asigurarea vizibilității pentru solicitanți a informațiilor privind condițiile specifice pentru IMM-uri, asigurarea faptului că solicitanților care se declară IMM-uri li se permite o declarație pe propria răspundere și asigurarea existenței unui flux de lucru pentru a prelucra verificările pe baza dovezilor furnizate;

Prevenirea și gestionarea conflictelor de interese și transparența

24. ia act de faptul că agenția a publicat pe site-ul său CV-urile și declarațiile de interese ale membrilor Consiliului de administrație și ale personalului său de conducere de nivel superior; constată că lipsesc CV-urile a 2 dintre cei 49 de membri ai Consiliului de administrație; constată că agenția nu publică CV-urile experților externi și ale experților interni;

25. salută eforturile agenției de a îmbunătăți transparența activităților agenției prin publicarea periodică pe site-ul său a informațiilor despre toate reuniunile desfășurate de directorul executiv cu organizații sau persoane care desfășoară activități independente cu privire la aspecte legate de activitățile agenției; invită agenția să participe la recentul acord interinstituțional privind un registru de transparență obligatoriu pentru reprezentanții grupurilor de interese, semnat de Comisie, Consiliu și Parlament;

Controlul intern

26. constată, în urma observațiilor autorității care acordă descărcarea de gestiune din 2020, că agenția, pentru a consolida dimensiunea de control a sistemului său de gestiune internă, a trecut la un sistem axat pe cadrul de control intern bazat pe orientările Comisiei, în timp ce standardul internațional ISO 9001:2015 a rămas o referință secundară care urma să fie eliminată treptat în 2022;

27. constată că agenția a efectuat evaluarea anuală a cadrului său de control intern, concluzionând că agenția îl respectă, în general, dar că în unele domenii sunt necesare îmbunătățiri suplimentare; observă că acțiunile subsecvente stabilite vor fi monitorizate pe parcursul anului 2022; constată, de asemenea, că agenția a făcut obiectul unui audit de supraveghere pentru a se verifica dacă procesele agenției respectă cerințele ISO, fără ca organismul de certificare să identifice neconformități;

28. observă că Serviciul de Audit Intern al Comisiei (IAS) a efectuat o evaluare a riscurilor pentru a identifica domeniile în care pot fi realizate audituri prospective pentru agenție în următorii ani (2021-2023); ia act de faptul că evaluarea riscurilor a identificat trei teme de audit, și anume planificarea și monitorizarea strategică, guvernanța informatică și aplicarea celui de al 4-lea pachet feroviar; observă că primul audit a fost efectuat, raportul final de audit a fost trimis agenției în martie 2022 și a fost convenit un plan de acțiune cu IAS;

29. reamintește că IAS a efectuat un audit privind gestionarea informațiilor și securitatea informațiilor în 2019; observă că raportul final conținea două recomandări considerate de IAS ca fiind foarte importante în ceea ce privește cadrul de guvernanță a datelor și continuitatea informatică și securitatea fizică; subliniază că data oficială revizuită de punere în aplicare a acestor recomandări a fost stabilită pentru sfârșitul anului 2022; invită agenția să informeze autoritatea bugetară despre progresele înregistrate în acest sens;

30. constată că în 2021 s-au înregistrat 35 de neconformități, respectiv o scădere a numărului de neconformități financiare în comparație cu anii precedenți;

31. ia act de faptul că OLAF a deschis o investigație internă în 2021, care este încă în desfășurare; invită agenția să informeze autoritatea bugetară cu privire la rezultatele investigației; invită agenția să ia act de faptul că rata de participare la cursurile de formare în domeniul combaterii fraudei și al eticii este scăzută, deși acestea sunt obligatorii; încurajează agenția să îmbunătățească ratele de participare la aceste cursuri de formare pentru a îmbunătăți tehnicile de detectare și pentru a încuraja personalul să raporteze orice suspiciune de fraudă;

Digitalizarea și tranziția verde

32. observă că agenția a atins un nivel foarte ridicat de digitalizare a fluxului său de lucru; observă că agenția este un membru activ al grupului de lucru al proiectului Comisiei privind achizițiile publice electronice, care este implementat aproape pe deplin; apreciază rolul jucat de agenție în 2021, aceasta fiind una dintre cele trei agenții-pilot care migrează de la aplicația informatică financiară ABAC la noua aplicație SUMMA; salută faptul că agenția, beneficiind de sprijinul specific al Comisiei în 2021, a introdus măsuri valoroase de consolidare a securității sale cibernetice, cum ar fi acțiuni corective care abordează vulnerabilitățile anumitor sisteme informatice, teste de penetrare pentru sistemele sale informatice, o procedură de control de securitate pentru sistemele informatice externalizate, precum și sesiuni periodice de sensibilizare a întregului său personal cu privire la securitatea informatică; observă că, în consecință, agenția s-a confruntat cu atacuri cibernetice în 2021 într-o măsură mai mică decât în 2020; constată, de asemenea, că agenția cooperează cu AESA pentru a face schimb de expertiză despre un sistem informatic consacrat pentru monitorizarea informațiilor privind siguranța în domeniul aviației; încurajează agenția să colaboreze îndeaproape cu ENISA (Agenția Uniunii Europene pentru Securitate Cibernetică);

33. salută angajamentul agenției și eforturile continue de a promova sustenabilitatea și de a-și reduce impactul asupra mediului; observă cu interes că, în proiectul pentru DUP 2023, agenția a inclus o strategie de mediu specifică, în conformitate cu prioritățile Pactului verde și cu contextul economic actual; invită agenția să stabilească un obiectiv de reducere a emisiilor de CO_2 în programul său de lucru și să informeze autoritatea care acordă descărcarea de gestiune despre introducerea efectivă a strategiei de mediu;

Continuitatea activității în timpul crizei provocate de COVID-19

34. constată, pe baza raportului său anual consolidat de activitate pentru 2021, că agenția a răspuns în timp util și în mod adecvat la pandemia de COVID-19, atât în ceea ce privește personalul său și modalitățile sale de lucru, cât și în ceea ce privește sectorul feroviar; observă, pe baza răspunsului său despre politica de personal, că agenția a susținut introducerea telemuncii pentru întregul personal, cu o serie de măsuri care urmează să devină noua normalitate, cum ar fi creșterea lățimii de bandă a conexiunii de date și optimizarea conectivității VPN la distanță pentru personalul care lucrează de acasă; încurajează autoritatea să pună în practică lecțiile învățate în ceea ce privește metodele de lucru de la distanță și hibride, astfel încât să organizeze mai bine în viitor acele reuniuni și sarcini care pot fi desfășurate mai eficient de la distanță decât cu prezență fizică; în ceea ce privește răspunsul la pandemie în legătură cu sectorul feroviar, observă, de asemenea, că agenția a pregătit un raport pe tema „Siguranța călătoriilor în timpul pandemiei de COVID-19 pentru pasagerii care călătoresc pe distanțe lungi cu trenul și cu alte moduri de transport” și a organizat un webinar pe tema „Redresarea transportului feroviar după pandemie”;

Alte observații

35. ia act de tendința constantă a agenției de a reduce costurile celor două sedii, de la Lille și Valenciennes, și de a-și concentra operațiunile într-un singur loc; ia act, în special, de angajamentul agenției de a nu reînnoi contractul de închiriere pentru sediul de la Lille și de a limita deplasările la Lille la reuniunile obligatorii;

36. constată că, datorită evoluției agenției către o autoritate a Uniunii, clădirea din Valenciennes în care se află acum sediu central al agenției nu mai corespunde necesităților de găzduire a personalului și a activităților agenției;

37. subliniază că Regulamentul financiar și standardele înalte de management trebuie să fie respectate de către toate instituțiile Uniunii;

38. face trimitere, pentru alte observații cu caracter orizontal care însoțesc decizia privind descărcarea de gestiune, la rezoluția sa din 10 mai 2023 ([2]) referitoare la performanțele, gestiunea financiară și controlul agențiilor.

([2]) Texte adoptate, P9_TA(2023)0190.